

College informatiebrief

Onderwerp: Koers 2030 en Smart Delta Drechtsteden

Datum: 5 juli 2022

De ambities voor de groei en ontwikkeling van Sliedrecht zijn uitgewerkt in Koers 2030. De ruimtelijke vernieuwing maakt daar een belangrijk onderdeel vanuit. In Koers 2030 wordt bovendien het belang van regionale samenwerking benadrukt om onze ambities te kunnen realiseren. Het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 spreekt van 'Sliedrecht kan niet zonder de regio en de regio kan niet zonder Sliedrecht'. In die regio werken we onder de noemer van de Smart Delta Drechtsteden samen in het ruimtelijk-economisch domein. Die doen we meervoudig lokaal waarbij de verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de lokale colleges en raden liggen. We zijn zelf aan zet: om samen te werken, input te leveren, middelen beschikbaar te stellen en besluiten te nemen. We zijn dus zelf de eigenaar, net als de andere deelnemers, van het samenwerkingsverband Smart Delta Drechtsteden.

In het hoofdlijnenakkoord is opgenomen dat de samenwerkingsvorm verder ontwikkeld moet worden. Zodat er meer helderheid komt over wat de regio doet en wat het effect voor Sliedrecht is. Op die manier krijgen we meer inzicht en kan de raad vanuit haar eigenaarschap ook beter sturen op het bereiken van onze doelen.

Plicht van de eigenaar: duidelijk maken wat je wilt.

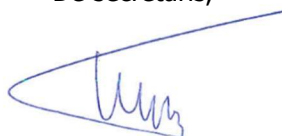
Als eigenaar (of opdrachtgever) heb je de plicht om aan te geven wat je wilt en waar je behoefte aan hebt. We hebben geconstateerd dat hier een verbeterkans ligt. Om er mee aan de slag te gaan is de notitie 'Koers 2030 en de Smart Delta Drechtsteden' opgesteld (bijgevoegd). In de notitie worden de ambities van beide visies aan elkaar gekoppeld. Daarmee maken we inzichtelijk wat wij vanuit Sliedrecht bijdragen, maar ook wat onze inzet is voor de samenwerking. Ofwel, waar wij behoefte aan hebben dat de regio oppakt.

De notitie is wat ons betreft het startpunt om hier het verdere gesprek over te voeren. Met u als raad, maar ook met onze partners binnen Smart Delta. Wat verwachten we van de regio in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma? Op welke thema's zien we kansen voor meervoudig lokale samenwerking?

Vervolgproces

In de CIB van 18 mei 2022 over de Smart Delta is reeds toegelicht hoe we toewerken naar integrale besluitvorming over het vervolg van de regionale samenwerking eind 2022. Hierover gaan we na het zomerreces ook beeldvormend met u in gesprek. Deze notitie is een eerste handreiking richting u als raad om alvast na te denken over wat u straks kaderstellend zou willen meegeven.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De secretaris, De burgemeester,

N.H. Kuiper mca mcm

mr. drs. J.M. de Vries

NOTITIE

5 juli 2022

Koers 2030 Sliedrecht versus Smart Delta Drechtsteden

1. Smart Delta Drechtsteden: Samenwerken aan brede welvaart

In de Drechtsteden is er genoeg om trots op te zijn. Een krachtige, innovatieve (deels maritieme) maakindustrie en zorgsector en enkele grote toeristische trekpleisters. Er is een rijke historie en traditie van vakmanschap, waar innovatiedrang, hard werken en pragmatisme de boventoon voeren. Centraal gelegen in de Zuidwestelijke Delta op het kruispunt van wegen, water en spoor.

Genoeg om trots op te zijn, maar ook onder druk door een aantal forse opgaven. Zo is bijna nergens in Nederland de financiële en economische crisis harder aangekomen. De sociaal-economische positie van onze inwoners is relatief kwetsbaar. De groei van het aantal mensen, maar ook het aantal banen blijft achter en het gemiddeld opleidingsniveau is lager dan gemiddeld. Bekend zijn de cijfers over jongeren die de regio verlaten om te gaan studeren en daarna niet meer terugkeren (op leeftijd 16 gaat 10-14 % wetenschappelijk onderwijs volgen, op leeftijd 35 woont daarvan minder dan 6% nog in de regio). Dit terwijl de bedrijven mensen van alle opleidingsniveaus heel hard nodig hebben.

Impuls noodzakelijk

Een impuls in de sociaaleconomische ontwikkeling van de Drechtsteden is noodzakelijk. De bedrijven en het onderwijs zijn daarbij cruciale samenwerkingspartners. Meer ook het realiseren van voldoende passende woningen om onze inwoners te huisvesten is noodzakelijk. Evenals een regio die goed bereikbaar is over spoor, weg en water. En uiteraard hebben we een grote opgave in de energietransitie en klimaatadaptatie. Om te zorgen dat onze regio toekomstbestendig en minder gevoelig voor crises wordt, is nodig dat overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen samen investeren in mensen, innovatie en de economie. De regio kan alleen het beste uit zichzelf halen door een samenhangende ontwikkelstrategie over de gemeentegrenzen heen.

Groeiagenda

Op basis van dit gedachtegoed is de Groeiagenda 2030 ontstaan; de strategische visie voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de Drechtsteden. Specifieke doelstellingen zijn het toevoegen van 25.000 woningen, 30.000 banen, het zorgen voor een goede bereikbaarheid en tussen de 12.000 en 25.000 woningen aan te sluiten op het warmtenet. Vanaf september 2019 wordt de Groeiagenda meervoudig lokaal uitgevoerd. Dit staat voor een vrijwillige, maar gaan vrijblijvende samenwerking waarbij de colleges en raden zelf verantwoordelijk zijn en blijven voor de uitvoering. In 2021 is hier de naam 'Smart Delta Drechtsteden' aan gekoppeld om een herkenbaar beeldmerk te creëren. Een merknaam dat niet alleen van de gemeenten is, maar juist ook van onze partners uit het onderwijs en bedrijfsleven (de zogenaamde 'triple helix'). En ons helpt het 'verhaal' van de Drechtsteden goed onder de aandacht te krijgen in Den Haag.

2. Koers 2030: groei en ontwikkeling van Sliedrecht

De achtergrond, opgaven en ambities van de Smart Delta hebben veel raakvlakken met de ambities van Sliedrecht zoals deze in Koers 2030 zijn vastgelegd. In Koers 2030 is gekozen voor groei en ontwikkeling. Met veel nadruk op woningbouw, ruimtelijke vernieuwing, toevoegen van verbindingen, duurzaamheid en economische ontwikkeling. Het overkoepelende doel daarbij is juist ook de structuur in Sliedrecht te versterken om een sociaaleconomische sprong voorwaarts te maken. Een sprong waar al onze inwoners van profiteren. En die zorgt voor een gebalanceerd en gevarieerd Sliedrecht met kansen voor iedereen. Het ruimtelijke aspect is daarbij ook belangrijk voor de sociale structuur en een gezonde balans in wijken en buurten. Denk aan een divers woningaanbod, groen, ontmoetingsplekken, voorzieningen in de buurt, etc.

Het inspiratiedocument 'De staat en toekomst van Sliedrecht' (maart 2022) laat daarbij zien dat de sociaaleconomische situatie op wijk- en buurtniveau kwetsbaar is. Cijfers over inkomen, opleiding en gezondheid is op sommige plekken zorgelijk. De gevolgen van onder meer de (dubbele) vergrijzing, corona en klimaatverandering op de woningvraag, zorgbehoefte, arbeidsmarkt, financiën, etc. maken de urgentie nog groter om te investeren in veerkrachtige wijken.

Speerpunten Koers 2030

De speerpunten van Koers 2030 in het ruimtelijk-economisch domein voor Sliedrecht zijn:

- 2.500 woningen bouwen via het programmaplan Ruimtelijke vernieuwing. Dit doen we binnen- en buiten stedelijk en met oog voor een gebalanceerde woningbouwvoorraad;
- Het ondernemerschap en vestigingsklimaat verbeteren door samenwerking met ondernemers en het vernieuwen en toevoegen van bedrijventerreinen (op basis Economische Visie Sliedrecht);
- We zetten vol in op de energietransitie en klimaatadaptatie vanuit de RES, RAS en Transitievisie warmte via o.a. de uitrol van het warmtenet, diverse duurzaamheidsmaatregelen, toekomstbestendige inrichting openbare ruimte, etc.
- We versterken de bereikbaarheid via een nieuwe noord-zuid verbinding, zetten in op meer en veilige fietsverbindingen en gaan voor een sterke Merwede Lingelijn (MLL). De MLL is daarbij een drijvende kracht waarbij met name in de spoorzone de thema's mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling elkaar versterken.

Deze ambities zijn nodig om Sliedrecht een stap voorwaarts te brengen. Om ons te wapenen tegen de grote opgaven die voor ons liggen. Maar de ambities passen ook naadloos in de doelen van de Smart Delta/Groeiagenda. Het versterken van de sociaaleconomische positie van de inwoners in Sliedrecht en de Drechtsteden is het centrale uitgangspunt. Sterker nog, het is noodzakelijk voor de regio dat Sliedrecht op deze wijze haar bijdrage levert. Net als dat het voor Sliedrecht noodzakelijk is dat ook de andere partijen hierin hun verantwoordelijkheid nemen en de regio hierbij ondersteund.

Hoofdlijnenakkoord 2022-2026

Voor de komende bestuursperiode blijft Koers 2030 het vertrekpunt. Er is raadsbreed veel overeenstemming om hier een volgende stap in te zetten. In het hoofdlijnenakkoord staat 'Sliedrecht kan niet zonder de regio en de regio kan niet zonder Sliedrecht'. De regionale samenwerking moet bijdragen aan de doelen van Sliedrecht (Koers 2030) en/of de doelen van de Smart Delta Drechtsteden. Van belang is de samenwerkingsvorm verder te ontwikkelen en ervoor te zorgen dat de raad beter in positie is om kaders te stellen en te sturen.

Deze notitie beoogt hier een eerste bijdrage aan te leveren. Om kaders te stellen en te sturen is het belangrijk om scherp te hebben wat we willen. Wat hebben wij nodig vanuit de regio (onze ondersteuningsvraag) en wat wij lokaal bijdragen (ons aanbod). In deze notitie geven we daarom eerst aan wat wij vanuit Koers 2030 bijdragen aan de doelen van de Smart Delta. Daarna formuleren wij onze behoeften. Ofwel, welke zaken vinden wij belangrijk dat die in regionaal verband opgepakt en uitgevoerd worden. Hierin maken we onderscheid in de overkoepelende thema's en de specifieke behoeften per beleidsveld. Dit laatste deel is in bijlage 1 uitgewerkt.

3. Bijdrage Sliedrecht aan de Smart Delta Drechtsteden.

In onderstaand overzicht zijn de kernopgaven en doelen uit de Smart Delta Drechtsteden weergegeven. In de andere kolom staan de lokale Sliedrechtse doelen, aangevuld met een deel van de projecten en initiatieven waarmee daar invulling aan wordt gegeven. Het is niet de bedoeling compleet te zijn. Het overzicht dient vooral om een beeld te geven van wat lokaal opgepakt wordt in Sliedrecht en dat dit belangrijke bijdragen zijn voor de Smart Delta.

Koers 2030:
Groei en ontwikkeling

Bouwen en wonen: 25.000 woningen - Eigentijdse woongebieden bij OV en water. - Regionale woningbouwprogrammering, meer hoger segment en voldoende sociaal. - Gezamenlijke Lobby.	Sliedrecht bouwt 2.500 woningen tot 2040 - Toevoegen 2.500 woningen. Binnenstedelijk: inbreiding / herstructurering met name in Sliedrecht Oost. - Nieuwe wijk in Sliedrecht Noord nabij de MLL. - Divers en gebalanceerd woningaanbod, met 30% sociaal. - Ruimtelijke vernieuwing met oog voor groene, leefbare wijken.
Werken en economie: 30.000 banen - Vitale arbeidsmarkt verbinden met bedrijfsleven. - Goed vestigingsklimaat creëren. - Innovatiekracht vergroten en versterken. - Inzetten ontwikkelpartners als Deal, ROM-D en EDB.	Sliedrecht heeft vitale bedrijven(terreinen) en een levendig centrum - Ontwikkelen vanuit Economische Visie met verbindingen tussen ondernemers, onderwijs en arbeidsmarkt. - Collectieve aanpak van ruimtelijke kwaliteit van de winkelgebieden en werklocaties (o.a. op de Nijverwaard en Kerkbuurt). - Ontwikkeling Stationspark III voor nieuwe bedrijven (of verplaatsing).
Betere bereikbaarheid over water, weg en spoor. - Slimme en duurzame mobiliteitsoplossingen. - Betere treinverbindingen en dedicated goederenlijn. - Betere verbindingen over de weg (o.a. MIRT A15) - Beter OV (MLL, DMG en Waterbus). - Meer fietsgebruik.	Sliedrecht zet in op extra ontsluitingswegen - Een nieuwe Noord-Zuid verbinding die de barrière van de A15/spoor doorbreekt. Ook t.b.v. Sliedrecht Noord. - Woningbouw in Noord, nabij de MLL zone, vergroot de kansen om deze lijn te versterken. - Verbeteren ontsluiting woonboulevard. - Extra aandacht voor nieuwe en veilige fietsinfrastructuur. - Upgrade ponton Waterbus.
Energie: 12.000 – 25.000 woningen op warmtenet. - Stoppen met gebruik van aardgas. - Sterk inzetten op energiebesparing. - Stoppen met gebruik van benzine, diesel e.d. - Duurzaam opwekken van elektriciteit. - Realiseren van de hoogst haalbare maatschappelijke opbrengst.	Sliedrecht is energieneutraal in 2050 en sluit 3.500 woningen aan op warmtenet. - Ruim 3.500 woningen aansluiten op het warmtenet (verdere uitrol Sliedrecht Oost). - Verduurzamen bestaande woningen - Zonnepanelen op (bedrijfs)daken. - Groene, klimaatadaptieve buitenruimte op basis groenbeleidsplan. - Duurzame afvalinzameling, inzetten op hergebruik grondstoffen.

4. Wat hebben wij nodig vanuit de Smart Delta Drechtsteden?

Bovenstaande overzicht laat zien dat Sliedrecht via de eigen ambities richting 2030 ook een significante bijdrage levert aan de regionale doelstellingen van de Smart Delta. Op ieder thema pakken we onze verantwoordelijkheid. Wij staan zelf aan de lat, net als de andere gemeenten, maar om tot echte resultaten te komen hebben we elkaar hard nodig. Ook bij de lokale aanpak. Hieronder werken we dat verder uit naar wat wij van de meervoudig lokale samenwerking verwachten.

Een belangrijke vraag is dan ook wat wij vanuit de regionale samenwerking nodig hebben om onze doelen te bereiken. Anders gezegd: hoe benutten we de regionale Smart Delta samenwerking ten behoeve van onze Sliedrechtse Koers 2030? Door dit scherp te maken pakken we meer regie op wat de regio voor ons doet. Dit is een belangrijke ontwikkelstap, omdat we voorheen soms te reactief en afwachtend waren en/of onze eigen behoefte onvoldoende in beeld hadden.

In deze notitie doen we een eerste aanzet onze wensen in beeld te brengen. Het vormt een basis om regie te nemen in de Smart Delta samenwerking en heldere ondersteuningsvragen te stellen aan onze partners daarbinnen. Het blijft daarbij belangrijk hierover het gesprek te voeren en naar bevind van zaken punten aan te passen en toe te voegen.

We starten met de algemene behoeften die op de gehele samenwerking van toepassing zijn en daarmee domein overstijgend. Vervolgens zoomen we in bijlage 1 nader in op de vier inhoudelijke thema's: bouwen/wonen, economie/werken, mobiliteit/bereikbaarheid en energie.

Onze inzet voor samenwerking

Vanuit de algemene gedachte binnen de samenwerking zijn voor ons drie overkoepelende thema's cruciaal. Dit zijn punten waarin de regio een verschil kan maken, juist ook voor Sliedrecht. Dit zijn:

- 1. Ruimte en oog voor flexibele vormen van meervoudig lokaal samenwerken.**
- 2. Een krachtige, gezamenlijke lobby.**
- 3. Organisatie, coördinatie, uitwisseling en uitvoering.**

Hieronder werken we deze drie punten verder uit.

Ruimte en oog voor flexibele vormen van meervoudig lokaal samenwerken.

Regionale samenwerking binnen de Smart Delta betreft niet alleen de Drechtsteden. Het gaat geografisch gezien verder dan dat, richting Gorinchem, Molenlanden, Hoeksche Waard, etc. Ook hoeft niet ieder project/initiatief door alle 7 gemeenten gedragen te worden. Het is soms veel logischer en effectiever om een aangepaste meervoudig lokale samenwerking te organiseren. De inhoud en het gezamenlijke belang staan dan centraal. De Spoorzone Dordrecht/Zwijndrecht en de Merwede-Linge-Lijn (MLL) Alliantie zijn twee voorbeelden hiervan.

Hoewel deze flexibele vormen van meervoudig lokaal op dit moment prima mogelijk zijn (en dus ook al ontwikkeld worden) kan hier, ook vanuit Smart Delta perspectief, meer aandacht voor zijn. Dit moeten we natuurlijk lokaal zelf initiëren, maar in regionaal verband is er veel overzicht op waar iedereen mee bezig is en kan daarin een actieve, verbindende rol worden gespeeld. Dit geldt niet alleen voor intergemeentelijke allianties, maar ook t.a.v. samenwerking met bedrijfsleven en onderwijs.

Een krachtige, gezamenlijke lobby

Het gezamenlijk neerzetten van een sterk en helder verhaal over nut en noodzaak van ontwikkelingen in de Drechtsteden om bij Rijk, Provincie en EU middelen beschikbaar te krijgen is één van de belangrijkste pijlers van de Smart Delta samenwerking. Een sterke regio staat of valt met sterke gemeenten en andersom. Hier is continue ontwikkeling en innovatie voor nodig op alle domeinen. En gezien de grote opgaven en plannen op het gebied van bouwen, zorg, bereikbaarheid en klimaat is daar veel geld voor nodig.

Integrale regionale propositie

Voor de ambities van Sliedrecht én de Drechtsteden is het prioritair dat er een sterke, integrale regionale propositie wordt ontwikkeld waarmee de Smart Delta aan tafel komt in Den Haag. En dat deze actief wordt uitgedragen / zichtbaar gemaakt wordt. Het verhaal van Sliedrecht moet daarin tot zijn recht komen. Belangrijke punten zijn 'groen licht' vanuit de Provincie voor de ontwikkeling van Sliedrecht Noord en verder het vergaren van middelen voor woningbouw (Sliedrecht Noord, maar ook binnenstedelijk), noord-zuid verbinding, MIRT A15, infrastructurele aanpassingen en energietransitie/duurzaamheid. Verderop werken we bij de inhoudelijke thema's de punten voor de lobby waar nodig verder uit. In de 'MLL-alliantie' tussen Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht staan veel van deze punten in verbinding met elkaar. Net als de spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht is dit wat ons betreft een 'Spotlight' project binnen de Smart Delta.

Financiering/subsidies

In het verlengde van de lobby ligt ook het belang van het binnenhalen van financiële middelen. We moeten ons al klaar maken voor de 'volgende Regiodeal', maar ook ondersteuning bij het aanvragen van andere subsidies bij Provincie, Rijk en Europa is gewenst. Dit vraagt specialistische kennis en dat is regionaal beter te organiseren dan lokaal. Met name op het gebied van infrastructurele subsidies op provinciaal niveau is hier al veel aandacht voor. Dit moet echter veel breder opgepakt worden richting de overige thema's omdat hier veel kansen liggen.

Organisatie, coördinatie, uitwisseling en uitvoering.

Samenwerken gaat niet vanzelf. Je moet het actief organiseren, elkaar kennen, elkaar helpen en elkaar uitdagen. Bestuurlijk en ambtelijk. In de Smart Delta samenwerking is er een regionaal team dat dit regelt en coördineert. Dit team is van ons allemaal en werkt voor ons allemaal. Zij zorgen er onder meer voor dat bestuurders en beleidsadviseurs van de gemeenten structureel samenkomen, betrekken de triple helix partners bij plannen, voeren diverse regionale projecten/initiatieven uit.

Dat deze samenwerking zo georganiseerd is, helpt ons als relatief kleine gemeente aanzienlijk. We benutten elkaar als sparringpartners en voor het uitstippelen van een gezamenlijke strategie en uitvoering. Bijvoorbeeld door integrale visie- en planvorming (zoals de Gebiedsagenda Bereikbaarheid, visie laadinfra, RES en RAS). Regionaal, maar altijd met ruimte voor ieders lokale inkleuring daarvan.

Kennis en capaciteit

We moeten daarbij niet uit het oog verliezen dat wij, in de Sliedrechtse organisatie, op de diverse beleidsvelden vaak slechts één beleidsadviseur hebben die zowel op uitvoerend, tactisch als strategisch vlak dient te opereren. Samenwerking met de collega's uit de regio is dan essentieel om de kwaliteit en kwantiteit te versterken. Je stuwt elkaar naar een hoger niveau en beperkt de lokale kwetsbaarheid. Ook ontwikkelen nu al gezamenlijk voorstellen, die alleen nog hoeven te worden aangepast voor de lokale situatie. Dat vergroot de efficiëntie en levert tijdswinst op. Bovendien creëer je gezamenlijk een veel groter netwerk. Dat verspreidt zich als een olievlek wanneer je een sterke basis hebt van contacten binnen de Smart Delta. Ook dat helpt enorm in het vinden en benutten van de juiste partijen (ook voor lobby bijv.).

Een regionaal team is dus nodig om kennis en schaalvoordelen te benutten. De kwaliteit ervan is mede bepalend voor een lokale succesvolle aanpak. Dit geldt voor alle beleidsvelden. Denk aan de energietransitie en de wijkuitvoeringsplannen voor het Warmtenet. Maar ook als het gaat om woningbouwprogrammering of het versnellen van bouwplannen. Dergelijke projectaanpakken zijn niet anders in Sliedrecht dan in Dordrecht of Papendrecht.

Verder is het werven van extra formatie een randvoorwaarde om uitvoering te geven aan alle plannen. Regionale werving en selectie, een trainee programma en een regionaal vliegende brigade zijn voor ons daarbij kansrijk.

Bijlage 1. Ondersteuningsbehoeften per beleidsthema.

Bouwen en wonen

De Omgevingsvisie en het Programmaplan Ruimtelijke vernieuwing vormen de eerste uitwerking van de ambities uit Koers 2030 in het ruimtelijke domein. Woningbouw moet de katalysator worden voor ruimtelijke vernieuwing. Binnenstedelijk (o.a. herstructurering in met name Sliedrecht Oost) en met het toevoegen van een nieuwe wijk boven het spoor in Sliedrecht Noord. De haalbaarheid en betaalbaarheid staat of valt met een succesvolle lobby richting Provincie en Rijk. Er is akkoord nodig van de provincie om te mogen bouwen in de polder, maar minstens zo belangrijk zijn de diverse financieringsmogelijkheden die nodig gaan zijn. Zoals hiervoor al is aangegeven is een gebundelde lobby vanuit de Smart Delta Drechtsteden cruciaal om serieus aan tafel te komen in Den Haag.

De Nationale Woon- en Bouwagenda van het kabinet is ambitieus en al concreet (en er zijn miljarden beschikbaar op basis van co-financiering) I&W, BZK en EZK doen momenteel al uitvragen naar regio's en gemeenten om proposities in te dienen voor kansrijke versnellingslocaties. Met name plekken waar woningbouw en infrastructuurnetwerken samenkomen worden als kansrijk en kosteneffectief gezien. Besluitvorming over investeringsafspraken, locaties, etc. moet al gedurende 2022 plaatsvinden.

Gezamenlijke propositie

Het snel opzetten van een sterke propositie vanuit de Smart Delta Drechtsteden dat voortbouwt op de plannen voor de Spoorzone en MLL alliantie heeft wat ons betreft absolute prioriteit. 'Wie het eerst komt, wie het eerst maalt' en andere regio's zoals MRDH, MRA en Brainport zitten niet stil. Dit betekent dat er snel capaciteit nodig is om de propositie op te zetten en we allemaal staan voor de gezamenlijke agenda. Het recente rapport van de Brink Groep over de woningbouwopgave toont deze noodzaak tot regionale visievorming en samenwerking aan.

Verstedelijkingsalliantie

De Verstedelijkingsalliantie is een unieke netwerksamenwerking tussen de gemeenten Leiden, Zoetermeer, Den Haag, Rijswijk, Delft, Schiedam, Rotterdam en Dordrecht, de MRDH, provincie Zuid Holland én het Rijk. Het doel is een bijdrage te leveren aan de oplossing van het woningtekort en versterking van de economie, door het benutten en versterken van de agglomeratiekracht van de Zuidelijke Randstad. Wat ons betreft zetten we hier ook vanuit de Smart Delta in op deze samenwerking en gebruiken we de alliantie om de gezamenlijke propositie uit te dragen.

Flexibele woonvormen

De huidige krapte op de woningmarkt en de onverwachte stromen van spoedzoekers vragen om een andere kijk op 'wonen'. Vanuit het brede spectrum van woningzoekenden is het zaak goed te kijken naar flexibele vormen van wonen. Dat kan ook gepaard gaan met een innovatieve kijk op het bouwen en realiseren van woonruimte. Hiervoor is meer kennis van zaken nodig, die we goed kunnen organiseren vanuit de regio. Samenwerking met partners in de markt is hierbij cruciaal. Ook dat vraagt om de ontwikkeling van een stevig netwerk.

Economie en werken

Regionale instrumenten als ROM-D en DEAL, en regionale programma's op onderwijs/arbeidsmarkt en innovatie zijn onmisbaar voor de lokale economische agenda en onvervangbaar op puur lokaal niveau. Voor de realisatie van de Economische Visie Sliedrecht 2021-2030, die is verankerd in de Koers 2030, is de regionale samenwerking op de volgende punten nodig:

- Voor de Nijverwaard en enkele oeverlocaties is focus nodig op herontwikkeling en slim ruimtegebruik. Ondersteuning en/of een participerende rol van ROM-D is gewenst.
- Voor Sliedrecht is de acquisitie van bedrijven, het zoeken naar nieuwe ruimte voor bedrijven die willen uitbreiden, de uitgifte van nieuw bedrijventerrein (Stationspark III) en bovenlokale en –regionale promotie van ondernemend Sliedrecht belangrijk. Wij maken graag gebruik van Deal om ons daarin te ondersteunen.
- Verder voorzien wij inzet vanuit het regionale samenwerkingsteam op het gebied van:
 - Versterken regionale verbindingen over weg en water, zowel voor personen/personeel als goederen/logistiek, zoals het watertaxiproject.
 - Programma's voor onderwijs en arbeidsmarkt, zoals Kickstart.
 - Programma's op innovatie en verduurzaming, zoals nu al via het MKB-katalysatorfonds, de business developers op vijf innovatiethema's en duurzame aanpak bedrijventerreinen van de Omgevingsdienst.
 - Regionale afstemming van ruimtelijk-economische ontwikkelingen, met name rondom bedrijventerreinen.
 - Kennisuitwisseling en ondersteuning bij ontwikkelen van lokale en/of regionaal beleid.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn bij uitstek (gemeente)grens overstijgende domeinen. Ook hier is de regionale samenwerking op programma niveau noodzakelijk. De gebiedsagenda bereikbaarheid Drechtsteden is daarvoor een geschikte basis. Vanuit Koers 2030 hebben wij verder nodig:

- Gezamenlijke lobby en rondom de MLL alliantie. Zowel voor de woningbouw, de nieuwe noord-zuid verbinding in Sliedrecht als de versterking van de MLL zelf. Wat ons betreft is de MLL alliantie een nieuw Spotlight project binnen de Smart Delta.
- Strategische advisering inclusief lobby op de andere grote bereikbaarheidsopgaven die ook voor Sliedrecht van belang zijn.
 - Met name rond de MIRT A15 en in iets mindere mate de N3 en A16 is dit voor Sliedrecht belangrijk. De A15 is een knelpunt met flinke impact op Sliedrecht. Het huidige MIRT traject is daarmee cruciaal om tot oplossingen te komen die de bereikbaarheid van Sliedrecht ten goede komen en ook koppelkansen biedt t.a.v. de Noord-Zuid verbinding en de MLL.
 - De Waterbus, of eigenlijk personenvervoer over water, is ook een voor Sliedrecht relevant OV middel. Het in stand houden en verbeteren van deze lijn biedt kansen voor duurzaam vervoer, maar ook de op recreatief vlak.
- Begeleiden/ondersteunen subsidieaanvragen voor infrastructurele projecten:
 - Ook hier is de nieuwe noord-zuid verbinding van groot belang t.b.v. de financiering.
 - Halve rondweg + ontsluiting woonboulevard van de Parallelweg (van VRI Sliedrecht-West tot Station Sliedrecht).
 - In regionaal verband het realiseren van de snelfietsroute F15 (Papendrecht – Gorinchem) via Tiendweg in Sliedrecht.
 - En verder in de toekomst, het doorbreken van de fysieke barrière A15 voor de fiets (Tolsteeg en Station).
- Coördineren en opstellen integrale regionale visie laadinfrastructuur die ook voor Sliedrecht noodzakelijk is.

- Het is nodig het openbaar vervoer te optimaliseren zodat OV een betere bijdrage kan leveren aan de mobiliteitstransitie. Hiervoor is het in ieder geval van belang om bestaande hubs te upgraden met onder andere ketenmobiliteit en enkele nieuwe hubs te realiseren inclusief voor- en natransport.
- Voorbereiden, ondersteunen, (mede) financieren en uitvoeren van onderzoeken die nodig zijn om bovengenoemde thema's inhoud te geven. Voorbeelden hiervan zijn het onderzoek naar sluipverkeer A15 en de potentie van de MLL die afgelopen periode al zijn uitgevoerd.

Energie

Robuuste regionale systemen

Vanuit Koers 2030 zijn de ambities voor energie/duurzaamheid samen te vatten in drie opgaven. Namelijk energiebesparing, opwek van energie en warmte. Alle drie de opgaven zijn vanuit gemeentelijk perspectief 'grensoverschrijdend'.

- Een warmtenet uitrollen over de gehele Drechtsteden leidt tot een toekomstbestendig en robuust warmtesysteem. Het warmtenet in Sliedrecht is een voorloper en dient ter voorbeeld voor de regio (successen en knelpunten).
 - Een wijkaanpak met hybride systemen is schaalbaar en daardoor effectiever en efficiënter als je daar met zeven gemeenten in samenwerkt. De ontwikkeling van hybride en/of all electric systemen zijn ook voor Sliedrecht nodig voor de plekken waar (nog) geen warmtenet komt.
 - Grootschalige opwek van energie brengt infrastructurele uitdagingen met zich mee. Balanceren, terug leveren, opslag, capaciteitsuitbreiding, ontwikkeling van smartgrids en innovatieve technieken worden niet op de gemeentelijke schaal van Sliedrecht ontwikkeld. Specifiek voor Sliedrecht werken we in het kader van energie opwek met externe partijen aan een plan voor industrieterreinen Nijverwaard, Stationspark 1&2 en het Noord-Oost Kwadrant.
- *Middelen: capaciteit en geld*

De omvang van de duurzaamheids- en energieopgave is ongekend, maar ook arbeidsintensief als het gaat om participatie van en communicatie met alle inwoners en bedrijven. Er is veel geld en menskracht nodig. In het landelijke coalitieakkoord zijn forse middelen aangekondigd voor de energietransitie (35 miljard).

Lobby/subsidie

De grootste kansen voor succesvolle lobby en daarmee samenhangende subsidies liggen op de vlakken waar een regionale aanpak kan bijdragen aan meer schaalgrootte en daarmee meer impact op de realisatie van de klimaatdoelen:

- Inzetten op een 'proeftuin' voor de **bedrijventerreinen** aan de noordzijde van Sliedrecht. Stroomlijn en IMC hebben daar een ambitieus plan voor de opwek van energie, waarbij samen met partners als de Rabobank een 'green deal' gesloten gaat worden. Als we dat koppelen aan het verduurzamen van het vastgoed op die terreinen, een mobility hub voor duurzaam vervoer en de ontwikkeling van een **waterstof electrolyser** om industrie als Cerelia gasloos te krijgen, zetten we een enorme stap in Sliedrecht en in de Drechtsteden. Dit laatste is bovendien een goed voorbeeld van een door de 'triple helix' (in dit geval de Werkgevers Drechtsteden) geïnitieerd plan dat zowel Sliedrecht als Papendrecht voordeel biedt.
- Inzetten op een aanpak voor **kwetsbare wijken** waar realisatie van duurzaamheidsdoelen hand in hand gaat met een aanpak gericht tegen energiearmoede. Hier past een integrale aanpak tussen ruimte en samenleving ondersteund met landelijke en Europese subsidies, juist omdat de doelgroepen in deze wijken het sterkst getroffen worden door de huidige stijging van de gasprijzen.